

Pracovní program sekce NAT 2023–2025

I. Souvislosti

- **Mnohočetné a vzájemně propojené globální krize**, kterým čelíme – dopady pandemie COVID-19, krizové situace v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti (které mají dopad i na naše systémy produkce potravin), krize životních nákladů a důsledky konfliktů na Ukrajině i jinde – budou i nadále ovlivňovat práci sekce NAT během poloviny funkčního období v letech 2023–2025. Sekce NAT se ve svých různých příslušných oblastech činnosti bude zejména muset nadále zabývat důsledky války na Ukrajině.
- **Evropské zemědělské a zemědělsko-potravinářské odvětví** vynaložily během pandemie velké úsilí a podařilo se jim po celou dobu udržet takovou úroveň dodávek, aby uspokojily poptávku obyvatelstva. I v těchto měsících energetické krize a narušení dodávek, které byly z velké části způsobeny invazí na Ukrajinu, toto odvětví nadále reaguje. Ve druhé polovině funkčního období musí sekce NAT pokračovat v práci na posílení zemědělsko-potravinářského systému a brát při tom v úvahu všechny aktéry zemědělsko-potravinového řetězce, aby mohl v souvislosti s mnohočetnými krizemi i nadále účinně reagovat a upevňovat svou strategickou úlohu a zajišťovat svoji udržitelnou konkurenceschopnost¹.
- **Sekce NAT by měla stavět na základech** položených v posledních několika letech, zachovávat „červenou linii“ a podporovat dlouhodobé strategie založené na Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 a cílech v oblasti klimatické neutrality stanovených v Zelené dohodě pro Evropu.
- **Volby do Evropského parlamentu a obměna složení Komise** v roce 2024 budou příležitostí nejen reagovat na žádosti o vypracování stanoviska, ale také být tvůrcem programu pro budoucnost.
- **Sekce NAT bude** prostřednictvím své práce **pokračovat v rozvoji procesů a strukturovaných přístupů** s cílem dosáhnout většího dopadu na procesy tvorby politik v úzké koordinaci se svými orgány a strukturami (Středisko pro sledování udržitelného rozvoje, tematická studijní skupina Udržitelné potravinové systémy, skupina ad hoc pro konferenci smluvních stran, Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství) a s ostatními sekcemi EHSV / Poradní komisí pro průmyslové změny.

¹

„Aby byla komplexní evropská politika v oblasti potravin skutečně relevantní pro evropské spotřebitele, [je] nezbytné, aby potraviny vyrobené udržitelným způsobem v EU byly konkurenceschopné. To znamená, že evropský zemědělsko-potravinářský průmysl bude schopen dodávat spotřebitelům potraviny za ceny, které zahrnují dodatečné náklady související mj. s kritérii udržitelnosti, dobrých životních podmínek zvířat, bezpečnosti potravin a výživy, ale i spravedlivý příjem pro zemědělce, a zároveň si zachová své postavení volby, již upřednostňuje převážná většina spotřebitelů.“ Stanovisko *Příspěvek občanské společnosti k vypracování komplexní politiky EU v oblasti potravin*, odstavce 5.8, [Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 18.](#)

II. Průřezové zásady a pracovní metody

- Zásadní význam má **podpora strukturovaného zapojení občanské společnosti** do tvorby, provádění a monitorování různých politik. Sekce NAT bude i nadále prosazovat a dále rozvíjet návrhy a iniciativy na podporu participativnějšího přístupu, a to upevnováním stávajících iniciativ (jako je Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství a Pakt pro venkov) a podporou nových iniciativ (jako je Evropská rada pro politiku v oblasti potravin a prostor pro zapojení zúčastněných stran do naplňování cílů udržitelného rozvoje). Rovněž budou lépe zapojeny nedostatečně zastoupené skupiny (např. původní obyvatelé).
- **Posílení zapojení mládeže:** EHSV se již několik let zabývá tím, jak strukturovaně a smysluplně lépe začlenit názory mladých lidí do své práce a do rozhodovacího procesu EU. Sekce NAT je průkopníkem těchto snah a bude i nadále usilovat o posílení hlasu mladých lidí a mládežnických organizací v oblasti klimatu a udržitelnosti prostřednictvím těchto projektů: [kulaté stoly mládeže o otázkách klimatu a udržitelnosti](#), [delegát mládeže za EHSV na konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu](#) a [Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství](#).
- **Začlenění udržitelnosti, oběhovosti, ověřování dopadu na venkovské oblasti a ověřování dopadu předpisů EU na mladé lidi do všech priorit sekce:** všechny činnosti sekce NAT by měly přispívat k plnění cílů udržitelného rozvoje a souvislost s cíli udržitelného rozvoje by měla být výslovně uvedena, kdykoli je to možné. Aby se oběhové hospodářství stalo „oběhovou společností“, měly by být zásady oběhovosti začleněny také do veškeré politické činnosti sekce NAT, například v oblasti udržitelných potravinových systémů, biologické rozmanitosti a venkovských oblastí. Sekce NAT se ve všech svých stanoviscích zaměří na posuzování očekávaného dopadu nových legislativních iniciativ na venkovské oblasti (tzv. „ověřování dopadu na venkovské oblasti“²) s uplatněním zásady „nikoho neopomíjet“ a zdůrazňování potenciálu venkovských oblastí při dosahování cílů udržitelného rozvoje. Sekce NAT se bude rovněž podílet na plnění závazku EHSV účinně provádět [ověřování dopadu předpisů EU na mladé lidi](#) a [usnesení o dlouhodobém odkazu Evropského roku mládeže](#), a to na základě výsledků připravované studie o [strukturovaném zapojení mládeže v návaznosti na Evropský rok mládeže 2022](#).
- **Podpora znalostí, dovedností a vzdělávání o udržitelnosti pro celou populaci od útlého věku a napříč různými oblastmi politiky.** V návaznosti na předchozí činnost sekce NAT je důležité vytvořit kritické myšlení a znalosti o cílech udržitelného rozvoje – a konkrétněji o zemědělství a udržitelných potravinách – zejména u mladých lidí, zajistit diskusní fóra (např. na téma zemědělství, potravinových systémů, oběhového hospodářství apod.) a upozornit na profesní příležitosti v těchto odvětvích.

---

²

Viz [dlouhodobá vize EU pro venkovské oblasti](#) – venkovské oblasti jsou domovem téměř 30 % obyvatel EU.

- **Přijetí přístupu založeného na základních právech ve všech oblastech činnosti sekce NAT**, včetně například práva na udržitelné a zdravé potraviny, na zdravé životní prostředí atd., která jsou zakotvena v ekonomice blahobytu.
- **Uplatňování prognostického přístupu** ve stanoviscích sekce NAT a různých iniciativách s cílem zajistit, aby naše doporučení byla přínosná v dlouhodobém horizontu a přispívala k budování otevřené strategické autonomie a udržitelnosti v EU, zejména v zemědělsko-potravinářském odvětví.
- **Zajištění úzké spolupráce s ostatními sekcemi/orgány EHSV** ve všech oblastech politiky souvisejících se sekci NAT. Jedině skrze odstranění izolace a spolupráci můžeme nalézt systémová řešení složitých výzev, které před námi stojí.
- **Posílení následných kroků v návaznosti na stanoviska a komunikace** prostřednictvím strategických přístupů s cílem dosáhnout většího dopadu.
- **Podpora týmového ducha mezi členy sekce NAT a sekretariátem** prostřednictvím společné tvorby a společného navrhování: máme různé úlohy a můžeme využít našich individuálních silných stránek k dosažení lepších výsledků. Sekretariát může podporovat a vyzbrojovat členy k plnění poradní úlohy EHSV, ale také k tomu, aby mohli „vyprávět příběhy“, jež se dějí v praxi.
- **„Proměňovat slova v činy“ – jít příkladem v oblasti udržitelných a inkluzivních pracovních metod** prostřednictvím pokračující spolupráce se systémem EMAS (bez plastů, omezení plýtvání potravinami, tzv. „měkká mobilita“, udržitelné zajišťování zdrojů, klimatická neutralita atd.), optimalizovat využívání digitálních nástrojů, webinářů atd. a zajistit, aby akce byly inkluzivnější (genderová vyváženost, účast mladých lidí, opuštění tzv. „bruselské bubliny“ zapojením například místních komunit, původních obyvatel atd.).

III. Zastřešující priorita

Zastřešující priorita bude vycházet z předchozího funkčního období a zaměří se na:

„Podporování systémových změn a ekonomiky blahobytu, které potřebujeme pro úspěšné provádění Zelené a sociální dohody pro Evropu a cílů udržitelného rozvoje na cestě ke spravedlivé transformaci. To přispěje mimo jiné k udržitelnějším a spravedlivějším zemědělsko-potravinářským systémům a prosperujícím venkovským oblastem při současném respektování naší planety.“

V kontextu mnohočetných krizí zůstávají cíle udržitelného rozvoje naším kompasem, neboť jsou naší jedinou univerzální vizí míru, socioekonomické prosperity a environmentální udržitelnosti. Nebudou-li uplatňovány zásady cílů udržitelného rozvoje týkající se sociálního začleňování, čisté energie, všeobecného přístupu k veřejným službám a odpovědné spotřeby a výroby, bude to mít za následek ještě více krizí a geopolitického soupeření. Nebudou-li naplněny cíle udržitelného rozvoje, bude to rovněž škodlivé pro podnikání a budoucí konkurenceschopnost.

Doufejme, že i cíle klimatické neutrality a spravedlivé transformace zůstanou v nadcházejících letech na předních místech programu orgánů. **Klíčem k dosažení ekonomiky blahobytu, udržitelnějšího a spravedlivějšího zemědělsko-potravinářského systému a vyváženějšího rozvoje venkova a měst bude** v každém případě **rozvoj sociálního rozměru ekologické transformace při současném respektování naší planety.** Přechod k udržitelnosti bude úspěšný pouze tehdy, bude-li založen na široké podpoře, spravedlivé transformaci a aktivní účasti všech složek společnosti. Vzhledem k rostoucímu počtu subjektů občanské společnosti a akademické obce, které podporují systémový a transformační přístup ke spojení sociálního blahobytu a životaschopného hospodářského rozvoje s respektováním naší planety, bude probíhající práce sekce NAT zaměřená na ekonomiku blahobytu „nad rámec růstu“ aktuálnější než kdy jindy.

IV. Politické priority

1. Sekce NAT bude v nové polovině funkčního období v úzké spolupráci se Střediskem pro sledování udržitelného rozvoje usilovat o **urychlení plnění cílů udržitelného rozvoje** tím, že bude pokračovat v úsilí o vypracování zastřešující strategie EU pro cíle udržitelného rozvoje, navrhne strukturovanější zapojení subjektů občanské společnosti (k čemuž by EHSV mohl poskytnout prostor) a bude podporovat soudržnost politik. Sekce NAT bude i nadále připravovat související stanoviska a příspěvky v koordinaci s ostatními sekcemi EHSV nebo případně Poradní komisí pro průmyslové změny, zapojí se do každoročního politického fóra na vysoké úrovni v New Yorku a bude spolupracovat s klíčovými zúčastněnými stranami a sítěmi, jako jsou Síť řešení pro udržitelný rozvoj (SDSN) a Evropská síť udržitelného rozvoje (ESDN).
2. Ústředním bodem činnosti sekce NAT zůstává **klimatická neutralita**, která se rovněž dotýká mnoha dalších aspektů priorit EHSV. Sekce NAT bude pokračovat v práci zřízené skupiny ad hoc pro konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a připravovat naši účast na výročních konferencích OSN o klimatu v úzké spolupráci s GŘ CLIMA a organizacemi občanské společnosti s cílem přispět k dosažení klimatické neutrality v EU do roku 2050.
3. Průřezovou prioritou bude i nadále **oběhové hospodářství**, a to v úzké spolupráci se sekcí INT a GŘ ENV / GŘ RTD, jakož i se zapojením dalších sekcí nebo případně Poradní komise pro průmyslové změny, s cílem začlenit širokou škálu dokumentace z legislativní činnosti. Úspěch Evropské platformy zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství pod vedením koordinační skupiny 24 organizací občanské společnosti bude i nadále podporovat provádění nového akčního plánu pro oběhové hospodářství, a urychlí tak přechod k oběhové společnosti v Evropě i mimo ni. V souvislosti s touto prioritní oblastí bude sekce NAT rovněž dále posilovat svoji činnost v oblasti bioekonomiky, propojovat potraviny a zemědělství s oběhovým hospodářstvím a zapojovat se do evropského fóra pro politiku v oblasti bioekonomiky.

4. Podpora komplexní politiky v oblasti potravin – na cestě k udržitelnější společné zemědělské politice (SZP) a společné rybářské politice (SRP)

- Hlavní prioritou sekce NAT budou i nadále **udržitelnější a spravedlivější potravinové systémy**, a to zejména v souvislosti s připravovaným rámcem pro udržitelné potravinové systémy. Tento rámec položí základy systémových změn, které potřebují všechny subjekty potravinového systému. Poskytne také rámec pro budoucí správu a řízení potravinových systémů, který by snad mohl zahrnovat vytvoření Evropské rady pro politiku v oblasti potravin. Sekce se zaměří zejména na podporu účinné a inkluzivní správy a řízení udržitelných potravinových systémů a na podporu otevřené strategické autonomie v oblasti udržitelných potravin. EHSV již navrhl, aby EU zahrnovala do všech svých budoucích obchodních dohod strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a Strategii v oblasti biologické rozmanitosti, jež jsou součástí Zelené dohody pro Evropu, jako mezinárodní standardy udržitelnosti. EU je průkopníkem v oblasti udržitelnosti a kvality potravin a měla by zajistit **skutečnou reciprocitu norem v obchodních dohodách**, zejména pokud jde o dobré životní podmínky, udržitelnost, transparentnost a sledovatelnost od zemědělce ke spotřebiteli. Ve stále konkurenčnějším a otevřenějším globálním kontextu je to nezbytné. Je rovněž důležité zabývat se vztahy se sousedními zeměmi.
- **Udržitelnější a spravedlivější zemědělství**: sekce NAT bude i nadále podporovat provádění strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a zároveň poskytovat podporu a konkrétní nástroje zemědělcům a pracovníkům v zemědělství v EU (např. prostřednictvím propagační politiky, režimů jakosti, označování původu, zákazu nekalých obchodních praktik, podpory místních výrobních a distribučních systémů atd.), vytvářet alternativní ekonomické zdroje příjmů ve venkovských oblastech (např. prostřednictvím energie z obnovitelných zdrojů), podporovat generační obměnu, propagovat svoji předchozí činnost v oblasti strategie pro bílkoviny a s dostatečným předstihem navrhnout doporučení nové Komisi v souvislosti s příští revizí společné zemědělské politiky (SZP), a to prostřednictvím stanoviska z vlastní iniciativy.
  - SZP má zásadní význam pro evropskou integraci, musíme však usilovat o její zlepšení, aby uspokojovala hospodářské, sociální a environmentální potřeby. Zemědělsko-potravinářský systém, který obstojí i v budoucnu, by měl zaručit životaschopnost zemědělských podniků a zemědělsko-potravinářského průmyslu, zejména rodinných zemědělských podniků a malých a středních podniků.
  - Sekce NAT bude rovněž podporovat transparentnost v celém marketingovém řetězci. Jasná pravidla označování pro spotřebitele, označení původu CHZO a CHOP a kontrola spekulativních postupů, které ovlivňují spotřebitele a výrobce, pomohou zabránit narušení trhu a poškození celého řetězce.
- **Udržitelný rybolov** (včetně **akvakultury**): sekce NAT vypracuje komplexní vizi, která bude prosazovat spravedlivou transformaci tohoto odvětví a zároveň podporovat dekarbonizaci a ochranu biologické rozmanitosti, zdůrazňovat výživové aspekty

související se zdravou stravou a podporovat příležitosti pro venkovské oblasti. Provádění této vize by pak mohlo být přizpůsobeno místním a státním specifikům.

5. **Obnova a zachování přírodního kapitálu – zdravá planeta pro zdravé lidi**

- **Biologická rozmanitost:** celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu z roku 2022 znamenal historický úspěch v boji proti úbytku biologické rozmanitosti. Pro ochranu a obnovu přírodních ekosystémů, na nichž závisí člověk a většina jeho hospodářských činností, je však třeba učinit mnohem více (např. co se týče velkých šelem). Lidé by měli zejména přehodnotit svůj vztah k přírodě a je třeba změnit rétoriku. Sekce NAT v novém funkčním období zintenzivní úsilí v zájmu zajištění strukturovanějšího přístupu k ochraně biologické rozmanitosti a zvýšení součinnosti mezi procesy konference smluvních stran v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti.
- **Ochrana životního prostředí (ovzduší, voda, půda):** sekce NAT bude i nadále začleňovat ochranu životního prostředí a systémy rozšířené odpovědnosti výrobce do všech politik EU. To má i nadále zásadní význam pro prevenci a nápravu znečištění ovzduší, vody, půdy a spotřebních výrobků. Sekce NAT bude zejména přispívat k probíhající práci EHSV na podpoře strategičtějšího přístupu k vodě prostřednictvím modré dohody pro EU. Budou posíleny vazby mezi ochranou životního prostředí, oběhovým hospodářstvím, ekonomikou blahobytu a zdravím občanů.
- **Přístup založený na právech ve prospěch lidí a přírody** – právo na zdravé životní prostředí a provádění a neustálé zlepšování *acquis* v oblasti životního prostředí: vzhledem k tomu, že lidská práva a životní prostředí jsou vzájemně závislé, je čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí nezbytné pro plné požívání základních lidských práv, jako je mimo jiné právo na život, zdraví, potraviny, vodu a odpovídající hygienické podmínky a rozvoj. V této souvislosti je nejučinnější cestou vpřed zasazovat se o Evropskou unii, v níž by byla práva v oblasti životního prostředí skutečně uplatňována a neustále zdokonalována. Sekce NAT bude stavět na práci z posledních let s cílem dále rozvíjet přístup založený na právech ve prospěch lidí a přírody.

6. **Na cestě k udržitelnému rozvoji venkova a měst – provádění ucelené strategie**

- **Dále přispívat k procesu napomáhání Paktu pro venkov na politické úrovni.** Pro zajištění udržitelného rozvoje venkova a měst má zásadní význam účast veřejnosti: Evropa by měla naslouchat venkovskému světu a jeho komunitám – a to se netýká jen zemědělství. Mohlo by to s sebou nést konkrétní činnosti sekce NAT, například další účast na spoluvytváření Paktu pro venkov a na organizaci konference Paktu pro venkov, která se koná dvakrát ročně; zapojení členů EHSV na vnitrostátní úrovni s cílem podpořit závazky (na místní úrovni); podporu a provádění Paktu pro venkov prostřednictvím interních schůzí sekcí EHSV / Poradní komise pro průmyslové změny a středisek pro sledování, např. na téma venkovské mobility, digitální transformace... nebo prostřednictvím pořádání schůzí ad hoc; možné uspořádání udělování ceny EHSV pro

občanskou společnost nebo akce „Vaše Evropa, váš názor“ v souvislosti s venkovskými oblastmi.

- **Pokračovat v rozvoji ucelené strategie** a posilovat spolupráci s dalšími orgány (tematická studijní skupina) a sekcemi (např. ECO, SOC) s cílem prosazovat strukturovanější přístup v rámci Výboru a také s externími zúčastněnými stranami a dalšími orgány a institucemi (VR, Evropská komise, EP). Evropské venkovské a městské oblasti se nevyvíjejí stejným tempem. Je zásadně důležité podporovat politiky, které tuto tendenci omezují, zajišťují spravedlivý a udržitelný přechod k ekonomice blahobytu ve všech oblastech a pomáhají obnovit demografickou rovnováhu.

V. Sekce NAT a její orgány – společná struktura

Do pravomoci sekce NAT spadají následující oblasti: udržitelné potravinové systémy, zemědělství, rybolov, ochrana životního prostředí a biologická rozmanitost, lesnictví, rozvoj venkova a měst, udržitelný rozvoj, politika a opatření v oblasti klimatu, oběhové hospodářství – jak je uvedeno v rozhodnutí předsednictva EHSV o zefektivnění struktur a pracovních orgánů Výboru.

Sekce NAT zahrnuje tři další orgány: Středisko pro sledování udržitelného rozvoje, tematickou studijní skupinu Udržitelné potravinové systémy a skupinu ad hoc pro konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Kromě toho zajišťují sekce NAT a INT sekretariát společné Evropské platformy zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství EHSV a Evropské komise. Činnost těchto orgánů bude sladěna s hlavní činností sekce NAT s cílem podpořit součinnost, zajistit soudržnost a maximalizovat dopad.

